

Ehdolle alue- ja kuntavaaleihin 2025?

OHJE EHDOKAS- HANKINTAAN

SISÄLLYS

Onnistunut ehdokaslista on askel kohti vaalivoittoa	5
1. Moninaisen ehdokasjoukon kasaaminen	6
2. Aktiivisen ehdokashankinnan malli.....	9
3. Yleiset ehdokaspyynnöt ja ehdokashankintatilaisuudet	11
4. Alkukontaktin ottaminen.....	12
5. Ehdokaskahvittelu tai -puhelu.....	13
6. Ehdokashankinnan usein kysytyt kysymykset	15
7.Ehdokkaan tai ehdokkuutta vielä pohtivan tukeminen	18
8. Yhdessä kampanjoiminen alkaa ehdokkuudesta	19
9. Ehdokasasettelua koskevat ohjeet ja säännöt	20

ONNISTUNUT EHDOKASLISTA ON ASKEL KOHTI VAALIVOITTOA

Ehdokashankinta ratkaisee kuntavaalien tuloksen. Tämä usein kuultu toteamus on vakiintunut järjestömuistiimme ja on monella tapaa totta. Ennen kaikkea ehdokkaat ja heidän ympärilleen keräämät tukijoukot muodostavat vaalityöntekijöiden ydinjoukon. Mitä suurempi joukko ehdokkaita on sitoutunut vaalityöhön, sitä tehokkaampaa ja vaikuttavam-paa puolueen yhteenlasketusta vaalityöstä paikkakunnalla muodostuu.

Ehdokashankinnalla on myös yksittäisiä vaaleja pidempikestoisia vaikutuksia. Monet ehdokkaana olleet löytävät paikkansa puolueen toiminnasta ja ovat mukana myös seuraavien vaalien vaalityössä. Ehdokashankinta on keskeinen ja konkreettinen keino kutsua ihmisiä mukaan puolueen toimintaan. Pitkällä aikavälillä ehdokashankinta mahdollistaa sukupolvenvaihdon puolueessa.

Vuoden 2021 kuntavaaleissa SDP:llä oli suhteessa vähiten uusia ehdokkaita listoillaan. Tämä on todennäköisesti seurausta siitä, ettemme pyytäneet tarpeeksi uusia ihmisiä mukaan puolueeseen ja vaalityöhön. Mukaan pyytäminen vaatii rohkeutta ja uskallusta. On oltava valmis kuulemaan useita kertoja "ei" ennen kuin saa yhden "kyllä"-vastauksen. Me kaikki olemme joskus lähteneet mukaan yhteisen liikkeemme toimintaan joko aktiiveina tai ehdokkaina. Muistan itse, kun allekirjoitin puolueen jäsenkaavakkeen ja ehdokassuostumuksen kuntavaaleihin elokuussa 2008. Kiitos minun kutsumisestani mukaan vaaleihin kuuluu oman kotikuntani silloiselle vaalipäällikölle, joka pyysi kahville. En kirjoittaisi tätä tekstiä, jos tuo vaalipäällikkö ei olisi soittanut minulle.

Tämä ohje sisältää kaiken tarvittavan ehdokashankinnan onnistumiseen. Lopulta kyse on kuitenkin ennen kaikkea rohkeudesta kysyä ihmisiä ehdokkaiksi. On aika päättää yhdessä, että lauseet "ei hän varmaankaan lähde", "hän ei varmaankaan ole demari" tai "ei kukaan ole kiinnostunut" jäävät pois sanavarastoistamme.

Onnistunut ehdokasasettelu on keskeinen askel kohti vaalivoittoa. Nyt on aika pyytää kuntalaisia ja asukkaita ehdolle!

Pekka Tuuri
järjestöpäällikkö

1. MONINAISEN EHDOKASJOUKON KASAAMINEN

Onnistunut ehdokaslista on moninainen – kuin kunta tai hyvinvointialue pienoiskoossa. Jotta mahdollisimman moni äänestäjä voisi samaistua ehdokkasiin, vaalikeskustelussa kuuluisi eri äänestäjäryhmien ääni ja vaalityö tavoittaisi eri äänestäjäryhmät, tulee ehdokkaina olla ihmisiä eri taustoista. Jokainen ehdokas tuo yhteiseen vaalityöhön omat tärkeät ajatuksensa ja verkostonsa.

Ehdokaslistan moninaisuudella tarkoitetaan esimerkiksi sukupuoleltaan, iältään, etniseltä taustaltaan, äidinkieleltään, ammatiltaan, koulutukseltaan, uskonnollisuudeltaan, harrastuksiltaan ja asuinpaikaltaan monipuolista ehdokasjoukkoa. Strategisella ehdokasasettelulla tarkoitetaan erilaisen kuntaa ja hyvinvointialuetta koskevan tiedon käyttämistä ehdokashankinnan ohjaamisessa.

Strategista ehdokashankintaa voi auttaa esimerkiksi huomioimalla seuraavat asiat:

- Suurimmat kielivähemmistöt
- Suurimmat ulkomaalaistaustaisten syntymävaltiot
- Eri ikäiset ehdokkaat
- Eri elämäntilanteissa olevat ehdokkaat, kuten 2. asteen opiskelija, työtön, työssäkäyvä, perheellinen, korkea-asteen opiskelija, yksinasuva
- Suurimpien työnantajien työntekijät tai luottamusmiehet
- Suurimpien liikunta-, kulttuuri- ja harrastusjärjestöjen aktiivit
- Asukas- ja omakotiyhdistysten sekä vanhempainyhdistysten aktiivit
- Nuorisovaltuuston, nuorisojärjestöjen sekä oppilas- ja opiskelijakuntien aktiivit
- Eri potilas-, asiakas- ja vammaisjärjestöjen aktiivit
- Ammattiyhdistystoiminnassa mukana olevat ja eri ammattikunnat
- Kuntakohtaisten Facebook-ryhmien ja alueen lehtien aktiiviset mielipidevaikuttajat
- Kunnan eri alueet, taajamat ja osat

VINKKI:

Väestötietoja kunnittain voit tarkastella Tilastokeskuksen palvelusta.

Lue QR-koodi puhelimesi kameralla

HUOM!

KUUDEN ASTEEN EROTTELU JA 4,7 FACEBOOK-KONTAKTIA

Psykologi Stanley Milgram todisti kokeillaan 1960-luvulla, että satunnaiset ja keskenään tuntemattomat ihmiset saivat omien tuttava-verkostojensa kautta kirjeensä perille toisilleen keskimäärin viiden tai kuuden yhteyden kautta. Tämä sosiaalisen verkoston teoria on kehittynyt ja tiivistynyt entisestään. Vuonna 2011 tehdyssä Facebookin tutkimuksessa todettiin, että keskimääräinen etäisyys kenen tahansa kahden käyttäjän välillä oli 4,74 yhteyttä.

Vaikka et siis itse tuntisi ketään, joka kuuluu kunnan tai hyvinvointialueen strategisen ehdokasasettelun piiriin, voit varmasti tavoittaa jonkun kyseiseen potentiaalisten ehdokkaiden ryhmään kuuluvan enintään muutaman yhteyden kautta. Kysy siis rohkeasti "tunteeko joku" tai "tunteeko joku jonkun, joka voisi tuntea".

MISTÄ ALOITTAAN? MIELLEKARTTA AUTTAA!

- Piirrä itsesi tai kirjoita nimesi paperiarkin keskelle
- Kirjaa ympärille kaikki sosiaaliset verkostosi: sukulaiset, tuttavat, harrastusporukat, työkaverit, koulukaverit, lasten kavereiden vanhemmat, naapurit jne.
- Listaa sosiaalisten verkostojen ympärille kaikki ihmiset, jotka tunnet.
- Ympyröi vihreällä kaikki ne ihmiset, jotka mielestäsi olisivat kiinnostuneita ehdokkuudesta.
- Ympyröi keltaisella sellaiset henkilöt, jotka ehkä voisivat olla kiinnostuneita ehdokkuudesta.
- Soita kaikille vihreällä ympyröidyille ihmisille ja kysy, kiinnostaisiko heitä lähteä mukaan toimintaan tai haluaisivatko he tulla tutustumaan yhdistyksen tapahtumaan, tai ehdokasinfoon?
- Lähetä henkilökohtainen sähköposti kaikille niille, jotka ympyröit keltaisella. Kerro viestissä yhdistyksesi toiminnasta ja jaa tieto kotisivuista tai somesivusta ja kutsu mukaan johonkin tapahtumaan. Kerro viestissäsi, että sinä kerrot mielelläsi lisätietoa.

TEE OMA MIELLEKARTTA

2. AKTIIVISEN EHDOKASHANKINNAN MALLI

Aktiivisella ehdokashankinnalla tarkoitetaan työtä, jolla tähdätään strategisen ehdokashankinnan onnistumiseen. Työssä voidaan onnistua monella tapaa, mutta keskeistä on ehdokaspohdinnan, -soitteluun ja -hankinnan käytännön vastuiden jakaminen.

Ehdokashankintakokouksen tai -illan voi järjestää esimerkiksi näin:

- 1. Tee taustatyöt.** Vaalipäällikkö, kampanjapäällikkö tai muu vaaliaktiivi kokoaa strategisen ehdokashankinnan tärkeät tiedot ja huomiot yhteen tämän ohjeen kappaleen yksi pohjalta.
- 2. Kutsu koolle ehdokashankintanyrkki.** Kutsu oman puolueosastosi tai kunnallisjärjestösi parhaat verkostoitujat ja ihmistietäjät yhteisiin talkoisiin esimerkiksi ennen tai jälkeen osaston johtokunnan kokouksen. Mitä isompi sitoutunut porukka on koolla, sitä helpompaa ja hauskempaa on työskentely! Varaa tilat, toimita kutsut ja hoida talkooväät.
- 3. Käykää yhteisesti ja ennakkoluulottomasti läpi tarpeet ja toiveet ehdokaslistalle.** Tunteeko kukaan ketään poliisia? Kuka olisi paras soittamaan vanhempainyhdistyksen puheenjohtajalle? Kuka voisi tuntea jonkun Yrityksestä X? Kuka voisi kysyä nuorisovaltuustoaktiivia tai somessa aktiivista toisen asteen opiskelijaa ehdolle?
- 4. Kirjatkaa nimet ja ideat ylös sekä jakakaa vastuuta.** Sopikaa kuka soittaa kenellekin ja kuka kokeilee kepillä jäätä kenenkin osalta. Muistakaa, että usein vertainen on paras kohtaaja ja mukaan kutsuja. Antakaa tarvittaessa työparille tai pienryhmälle tehtäväksi ideoita ja selvittä, miten eri potentiaaliin ehdokasryhmiin saisi yhteyden.
- 5. Kysykää rohkeasti.** Siirtykää soittelemaan tilan eri puolille tai sopikaa tarkka viestittely- ja soitteluaiakataulu. Vähintään yhtä tärkeää kuin suunnittelu, on tarttua toimeen.
- 6. Tulkaa yhteen ja käsitelkää tulokset.** Kirjatkaa viesti- ja soittokierrosten tulokset ylös. Kiittäkää itseänne ja toisianne kovasta työstä. Päätäkää, mitä ryhmiä vielä tavoitellaan ehdokkaiksi. Jakakaa vastuut ja sopikaa raportointiaikataulu. Sopikaa, kuka kerää tiedot illan jälkeen ja muistuttaa sovituista vastuista.

Montako puhelua tai viestiä tarvitaan yhden uuden ehdokkaan saamiseen? Tarkkoja tilastoja ja lukuja on vaikea antaa, mutta käytännön kokemus on osoittanut ehdokashankinnan olevan haastavaa mutta palkitsevaa. Älä siis lannistu, vaikka saisit ensin viisi kieltävää ja yhden pohtivan vastauksen ja lopulta yhden suostumuksen. Iloitse uudesta ehdokkaasta ja laita seuraava mato koukkuun!

DEMARINUORET APUNA EHDOKASHANKINNASSA

Kunta- ja aluevaaleissa nuorten ehdokkaiden rooli korostuu niin ehdokashankinnassa kuin vaalityön tukemisessa ja siihen kasvattamisessa. Jatkuakseen liike tarvitsee nuoria ehdokkaita, ja siksi nuorten houkuttelu on koko puolueyhteisön tehtävä. Nuoria täytyy tukea alkutaipaleella kokemuksen puutteen vuoksi. Vastavuoroisesti nuoret tuovat uutta verta ja nuorten näkökulmia, nykyaikaista viestintäosaamista sekä uuden äänestäjäkunnan puolueen pankkiin.

Kunta- ja aluevaalit ovat ajankohtaisin paikka kääriä hihat nuorten puolesta, sillä näissä vaaleissa on kyse mitä konkreettisemmin lasten ja nuorten asioista – ja juuri näiden teemojen ennakoitaan nousevan myös poliittisen keskustelun ytimeen.

Olemme Demarinuorissa koonneet tämän ohjeen auttamaan alkuun nuorten ehdokkaiden hankinnassa.

Me Demarinuoret olemme sitoutuneet yhteiseen vaalityöhön. Tavoittelemme yhteensä 500 nuorta ehdokasta kunta- ja aluevaaleissa. Jos kunnassane tarvitsette tukea tai koulutusta siihen, mistä nuoria ehdokkaita tai äänestäjiä voidaan tavoittaa, älkää epäröikö kääntyä Demarinuorten puoleen.

Mistä nuoria ehdokkaita löytyy?

Nuoret ehdokkaat eivät välttämättä löydy lauantaiaamuna Tampereen torilta tai maakunnan kansanedustajan maanantai aamupäivän tilaisuudesta. Mutta nuori voi löytää tiensä helpostikkin SDP:n teltalle, joka on pystytetty kävelykadulle opiskelijatapahtuman, kuten Approjen aikaan. Myös kouluvierailut, aamupalanjako oppilaitoksen läheisyydessä ja maksuttomat leffaillat ovat hyviä tapoja napata nuoret potentiaaliset tyypit meidän matkaan.

Kun nuorten ehdokkaiden hankintaa tehdään, on ensisijaista käydä läpi liikkeen omat nuoret. Seuraavaksi katse kääntyy muihin paikallisesti toimiviin yhteiskunnallisesti aktiivisiin nuoriin. Paikallisten nuorisovaltuustojen jäsenet, opiskelijajärjestöjen sekä opiskelija- ja ylioppilaskuntien nuoret, ay-nuoret, SPR:n ja vapaapalokunnan aktiivit sekä kaikki muut aktiivisuutta osoittavat nuoret ovat potentiaalisia lähtemään mukaan myös kuntavaaleissa.

Kolmantena vaikeimmin tavoitettava joukko nuoria: siis kaikki kadulla vastaan tulevat nuoret! Monen demarin jälkikasvu on potentiaalista porukkaa vaikuttamaan myös itse liikkeessä. Sen lisäksi somessa puhutaan yhä enemmän politiikkaa. Näitkö siis esimerkiksi tiktokissa videon, jossa nuori ränttää hallituksen nuoriin kohdistuvista leikkauksista? Laita äkkiä viestiä ja kutsu mukaan!

Kuinka uusi nuori ehdokas kohdataan?

Nuorelle uudelle ehdokkaalle on ennen muuta tärkeää tarjota yhdenvertainen, turvallinen ja kasvattava kampanjakokemus. Haluammehan, että nuoret jatkavat liikkeen parissa vielä vaalien jälkeenkin!

Siksi uudelle nuorelle jäsenelle on hyvä taata

- Pohjatietoa aiemmista poliittisista käännteistä sekä ajankohtaistietoa kunnan / hyvinvointialueen asioista
- Tukea mahdollisiin vaalihäirintätilanteisiin. Kenen kanssa asiaa voi käsitellä? Miten ehdokasta tuetaan vaikean tai pelottavan kohtaamisen jälkeen?
- Kohtaamiskoulutusta - oppeja vaalitelalla pärjäämiseen
- Vaalien jälkeen tukea luottamustehtäviin perehtymiseen

Yhteyshenkilö Demarinuorissa:

- Nuorisopiirin puheenjohtaja
- tai Demarinuorten keskustoimiston Lotta Keskinen, lotta.keskinen@demarinuoret.fi

3. YLEISET EHDOKASPYYNNÖT JA EHDOKASHANKINTATILAISUUDET

Ehdokashankinta etenee vaiheittain. Näitä vaiheita on ainakin kolme:

1. **Yleiset ehdokaspyynnöt**, joilla puolueväkeä ja asukkaita herätellään tulevaan vaalipyöryön ja ehdokkuuteen.
2. **Aktiivinen ehdokashankinta**, jossa potentiaalisia ehdokkaita lähestytään ja alkukontaktin jälkeen käydään ehdokaskahvittelu tai -puhelu.
3. **Ehdokashankinnan jälkityö**, jossa joko palataan uudelleen keskustelemaan ehdokkuuteen miettimään jääneiden kanssa ja annetaan ehdokkaaksi lupautuneille tarvittaessa tuki oman vaalikampanjan suunnitteluun.

Ehdokashankinta kannattaa aloittaa eräänlaisella alkukampanjalla, jossa oman alueen ihmisiä, toimijoita ja aktiiveja herätellään lähestyviin vaaleihin. Tällä ehdokashankinnan ensimmäisellä vaiheella luodaan pohja tulevaan potentiaalisten ehdokkaiden kontaktoimiseen: on aina helpompaa aloittaa keskustelu, kun henkilö on tietoinen lähestyvistä vaaleista ja siihen liittyvästä ehdokashankinnasta. Alkukampanjan tarkoituksena on esittää yleinen ehdokaspyyntö, eli kertoa potentiaalisille ehdokkaille ovien olevan auki.

Tämä ensimmäinen vaihe voidaan toteuttaa joko viestinnällisin keinoin tai esimerkiksi järjestämällä tapahtuma. Ehdokashankinnan alkamisesta kannattaa kertoa sosiaalisessa mediassa ja kannustaa ihmisiä ehdottamaan sopivia henkilöitä vaaleihin. Viestiä ehdokashankinnan alkamisesta ja sopivien ehdokkaiden ilmoittamisesta kannattaa kertoa mahdollisessa kuukausittaisessa jäsenviestissä tai uutiskirjeessä. Muista sisällyttää viesteihin aina kaupungin tai kunnan vaalipäällikön tai toiminnanjohtajan yhteystiedot, jotta innostunut ehdokas tai sopivan ehdokkaan tietävä henkilö pystyy ottamaan yhteyttä. Pidä myös huolta, että yhteystiedot ovat ajan tasalla oman puolueosastosi ja mahdollisen kunnallisjärjestön kotisivuilla.

VINKIT YLEISEEN EHDOKASPYYNTÖÖN:

- Lähetä asiasta viesti jäsenrekisterin kautta kaikille puolueen jäsenille paikkakunnallasi tai sisällytä asia jäsenkirjeeseen
- Julkaise ehdokaspyynnöstä some-postaus Facebookissa sekä Instagramissa ja mahdollisuuksien mukaan osta sille maksettua mainontaa
- Vie asiasta mainos julkiselle ilmoitustaululle tai vaikka kaupan ilmoitustaululle
- Jaa ehdokashankinnan some-kuva esimerkiksi johtokunnan jäsenille ja valtuustoryhmälle. Jokaisen heistä kannattaa julkaiseta se itse ja kannustaa olemaan yhteydessä, mikäli ehdokkuus kiinnostaa

Ehdokashankinnalle suotuisan ympäristön voi luoda ja kartoittaa potentiaalisia ehdokkaita järjestämällä ehdokashankintatilaisuuden. Tilaisuuden ei tarvitse liittyä suoraan ehdokashankintaan, vaan se voi olla johonkin vaalien aiheisiin keskittyvä asiantuntija- tai koulutustilaisuus.

Tilaisuuden ilmoittautumisessa voi huomioida ehdokashankinnan lisäämällä ilmoittautumiskaavakkeeseen kohdan "olen kiinnostunut ehdokkuudesta" tai varaamalla asiaa koskevan loma-kelaatikon tapahtumaan. Tilaisuudessa voi jakaa myös ehdokkuuteen liittyvää materiaalia, jota on helppo ojentaa mukaan ehdokkuudesta kiinnostuneelle henkilölle.

VINKIT EHDOKASHANKINTATILAISUUTEEN:

- Tilaisuudet voivat olla luonteeltaan erilaisia: keskustelutilaisuuksia kunnan tai hyvinvointialueen ajankohtaisesta asiasta, "Tule tapaamaan päättäjiä" -tapahtumia tai esimerkiksi kulttuuritapahtuma
- Olennaista on, että niin tapahtuman aihe, ajankohta kuin järjestämispaikka houkuttelevat paikalle mahdollisia ehdokkaita, joiden kanssa voi aloittaa keskustelun ehdokkuudesta
- Järjestä tilaisuus mahdollisimman matalalla kynnyksellä, jotta kaikki kiinnostuneet voivat tulla käymään ja keskustelemaan – itse tapahtumassa ehdokashankinta on vain tärkeässä sivuroolissa. Kiinnitä huomiota tapahtumapaikan valintaan.
- Kytke ehdokashankinta tärkeäksi osaksi kaikkea paikallista toimintaanne. Onko markkinakahviteltalla kyltti ehdokkuudesta? Vinkataanko kuntalaiselle hyvän keskustelun jälkeen puolueen jäsenyydestä ja ehdokkuudesta?

4. ALKUKONTAKTIN OTTAMINEN

Tehtyäsi listan mahdollisista ehdokkaista tai bongattuasi heidät esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, seuraava ja ehkä tärkein vaihe on alkukontaktin ottaminen. Tärkeintä on rohkeasti viestin laittaminen tai soittaminen ja mukaan pyytäminen. Pahin asia, mitä voi tapahtua on kieltäytyminen – ei sen pahempaa. Lähtökohtaisesti ihmiset arvostavat heidän huomioimistaan ja mukaan pyytämistä. Joskus myös pyyntö voi tuottaa pitkän aikavälin tuloksia: ehdokkuus ei välttämättä toteudu vielä seuraavissa vaaleissa, vaan tulevissa, kun ajatus on saanut itää.

Alkukontaktin ottamiseen on useita keinoja, ja usein erilaisten kontaktitapojen yhdistäminen voi olla tehokkainta. Omalla alueellasi sinä tunnet parhaimmat tavat eri ehdokkaiden kohdalla. Ole rohkea ja kokeile myös erilaisia keinoja!

Tuntematonta henkilöä voi alkuun lähestyä sähköpostilla, jossa kertoo kuka ottaa yhteyttä, miksi ottaa yhteyttä ja miksi juuri sähköpostitse lähestytty henkilö olisi hyvä SDP:n ehdokas tulevissa alue- ja kuntavaaleissa. Voit sähköpostissa jo kertoa, että tulet lähestymään häntä lähiaikoina puhelimitse tästä puhelinnumerosta. Näin henkilö voi mahdollisesti jo sulatella asiaa ja miettiä kysymyksiä valmiiksi puhelua varten. Joku ehdokas voi kokea sähköpostin turhana, toisaalta joku henkilö voi säikähtää suoraa puhelua keskellä arjen kiireitä.

Kannattaa myös aktiivisesti lähestyä alueen sosiaalisen median ryhmien aktiivisia aloittajia ja kommentoijia, jotka voisivat olla potentiaalisia ehdokkaita. Esimerkiksi Facebook- tai Instagram-viestillä on helppoa jatkaa hänen aloittamaansa yhteiskunnallista keskustelua ja lopulta pyytää mukaan puolueeseen ja ehdokkaaksi.

Olitpa sitten laittanut ennakkoon sähköpostia tai et, on tärkeää soittaa jokaiselle mahdolliselle ehdokkaalle. Puhelu on usein tehokkain tapa aloittaa ehdokkaaksi kysyminen - yhdessä keskustellen. Puhelussa voitte sopia myös mahdollisesta ehdokaskahvitelusta, jos kyseinen henkilö haluaisi tavata kasvotusten. Muista varata puheluun rauhallinen ympäristö ja aikaa. Hymyile kun tervehdit puhelimesta - hymy kuuluu äänestä!

Jos et saa mahdolliseen ehdokkaaseen yhteyttä ensimmäisellä yhteydenotolla, muista kirjoittaa tämä itsellesi ylös ja kokeilla uudestaan. Jos henkilö ei vastaa puheluun, laita perään tekstiviestiä siitä, kuka olit ja miksi yritit soittaa. Moni saattaa vältellä tuntemattomaan numeroon vastaamista, joten tekstiviesti perään voi olla paikallaan erityisesti, jos et ole varoittanut soitosta etukäteen sähköpostitse.

VINKIT ALKUKONTAKTIN OTTAMISEEN:

- Ota rohkeasti yhteyttä mahdolliseen ehdokkaaseen tavalla, jonka arvioit sopivan hänelle. Etenkin nuoremmille henkilöille on usein viisasta laittaa ensin sähköposti tai some-viesti ja lopuksi kysyä kohteliaasti mahdollisuutta soitella asiasta.
- Alkukontakti voi olla nopea - henkilöstä riippuen. Usein ihminen haluaa jäädä miettimään asiaa, milloin on tärkeä sopia aikataulusta, jolloin sinä palaat hänelle asiaan liittyen.
- Korosta mahdollisuutta kysyä sinulta mitä tahansa - tyhmiä kysymyksiä ei ole.

5. EHDOKASKAHVITTELU TAI -PUHELU

Jokaisen ehdokkuudesta kiinnostuneen, niin aiemmin ehdolla olleen kuin ensikertalaisen, kanssa on suositeltavaa tavata kasvokkain ehdokaskahvitelun merkeissä tai vähintään puhelimitse ehdokaspuhelun muodossa. Kohtaamisen tarkoituksena on toivottaa henkilö tervetulleeksi ehdokkaan tärkeään rooliin, vaihtaa ajatuksia ja toiveita vaalityöstä molemmin puolin, tutustua uuteen ehdokkaaseen sekä selvittää puolueelle tärkeät taustatiedot.

Ehdokaskahvittelet ja -puhelut voidaan järjestää monella eri tavalla. Alla on kaksi esimerkkiä asioista, joita sanoa keskustelun aloittamiseksi. Muista seuraavat tärkeät asiat ehdokkaan kohtaamisessa:

- **Jätä tilaa kysymyksille ja keskustelulle.** Sinulla ei tarvitse olla valmiina kaikkia vastauksia, vaan voit selvittää asioita ja palata niihin myöhemmin.
- **Kannusta ja rohkaise vaalityöhön.** Jokaisella ehdokkaalla on omat vahvuudet vaalityössä, auta ehdokasta innostumaan niistä.
- **Kerro sopivasti tulevasta suunnitelmista.** Ensikertalaisen päätä ei kannata laittaa pyörälle ja konkaria jättää ihmettelemään. Tunnista keskustellessa ehdokkaan tai siitä kiinnostuneen henkilön tarve tiedolle, ja kerro sopivista jatkoaskeleista.
- **Kysy myös mälsän asialliset kysymykset.** Käykää yhteisesti läpi ehdokaslomakkeen loppuosan kysymykset koskien mm. rikostuomioita ja muita vastaavia mahdollisesti ehdokkuuden myötä esille tulevia asioita.

A. Esimerkki ehdokaspuhelusta henkilölle, joka ollut jo aiemmin ehdolla

Moikka Maija, lähdin soittamaan / pyysin sinua tapaamiseen kysyäkseni mitä sinulle kuuluu? Oletko ollut tyytyväinen kuluvaan valtuustokauteen?

Mikä sinusta on mennyt hyvin? Missä meillä olisi ryhmänä petrattavaa? Onko sinulla kehittämisajatuksia kunnan tai hyvinvointialueen suuntaan?

Olet hoitanut upeasti kuntapuolen luottamustehtävääsi. Sinun kaltaistasi vankkaa osaajaa kaivattaisiin myös taisteluun aluevaltuustossa. Oletko pohtinut ehdolle lähtöä myös aluevaaleihin?

Olet ollut upea osaaja ja tarpeellinen asiantuntija alueella. Oletko pohtinut mahdollisuutta lähteä ehdolle myös kuntavaaleissa? Tarvitsemme tekijöitä, jotka varmistavat toimintojen yhteensopivuuden ja asukkaiden hyvinvoinnin kehittämisen yhteistyössä.

Hieno juttu, tässä minulla onkin ehdokassuostumuslomake. Laitetaanko heti nimet alle ja keskustellaan tärkeät kysymykset läpi?

Ymmärrän, että tämä on iso päätös ja haluat vielä hetken miettiä. Sopiiko, että soitan sinulle ensi torstaina asiasta uudestaan?

B. Esimerkki ehdokaspuhelusta henkilölle, joka ei ole aiemmin ollut ehdolla

Moikka Kaisa, lähdin soittamaan kysyäkseni miten olet viihtynyt meidän demariporukassa? Olen huomannut, että meillä on samanlaisia ajatuksia puskaradioryhmässä, sukujuhlissa, treenien jälkeisissä keskusteluissa..

Minä olen ajatellut, että olisit upea ehdokas kunta- ja aluevaaleissa meidän listalle, asiantuntemuksesi kouluasioissa toisi hyvän lisän meidän porukkaan, olisi hieno saada sinut kanssamme vaikuttamaan kuntamme asioihin..

Haluaisin, että lähdet ehdolle, tavattaisiinko iltalenkin merkeissä, kertoisin sinulle mielelläni lisää. Lähdetkö ehdolle?

Tässä vaiheessa voit saada paljonkin kysymyksiä pohdintaan liittyen. Katso alta vastausvaihtoehtoja.

Hieno juttu, tässä minulla onkin ehdokassuostumuslomake. Kerron lyhyesti, millaisia kantoja meidän ryhmällämme on ollut ja miten sosialidemokratia on näkynyt meidän päätöksissämme. Miltä vaikuttaa?

Ennen nimien alle laittamista haluaisin käydä läpi vielä muutaman tärkeän käytännön asian ehdokassuostumuslomakkeelta. Onko sinulla rikostuomiota, oletko osapuolena oikeudenkäynnissä tai epäilläkö sinua rikoksesta? Tuleeko sinulle mieleen muuta vastaava tietoa tai asiaa, joka voisi tulla julki ehdokkuutesi myötä? Pystytkö sitoutumaan ihmisoikeuksien ja demokratian puolustamiseen sekä rasismiin, syrjintään ja vihapuheen vastaiseen työhön vaalivyössä ja mahdollisessa luottamustoimessa? Laitetaanko heti nimet alle?

6. EHDOKASHANKINNAN USEIN KYSYTYT KYSYMYKSET

On harvinaista, että pyytämäsi henkilö suostuu ehdokkaaksi heti ilman pohdintaa tai kysymyksiä. Tätä ei kannata säikähtää. Olemme koonneet alapuolelle yleisimpiä kysymyksiä ja ehdotuksia vastauksiksi. Lue nämä läpi ennen keskusteluita ja mieti miten vastaus soveltuu kuntaanne.

Millaista tukea voitte tarjota ehdokkaille, onko teillä mentoreita eri asioille, kampanjoitkeo yhdessä, tarjoatkeo apua kampanjointisuunnitelman tekemiselle, järjestätkeo koulutusta ehdokkaille tai järjestääkö piirinne mahdollisesti tukea tai koulutuksia? Muokkaa vastauksiasi tämän perusteella.

Keskusteluissa mahdollisten ehdokkaiden kanssa on hyvä tuoda myös esiin omia kokemuksiasi ehdokkaana ja vaikuttajana. Mikä jännitti alussa, mutta olikin yllättävän helppoa? Mikä oli vaikeaa ja miten tilanne ratkaistiin? Mistä aikaansaamastasi muutoksesta olet erityisen ylpeä? Mitä demarit ovat saaneet aikaan edellisellä valtuustokaudella?

Miksi lähtisin ehdolle SDP:n joukkueessa?

Kunnan- ja alueen päätöksenteko on lähimpänä meidän kaikkien suomalaisten arkea. Kunnissa ja alueilla päätetään miltä arkinen elinympäristömme näyttää, miten se toimii, ja millaisia erilaisia palveluita sen asukkaille tarjotaan. SDP:n joukkueessa toimiminen antaa sinulle mahdollisuuden vaikuttaa yhteisösi hyvinvointiin ja tulevaisuuteen. SDP arvot, kuten tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja solidaarisuus, tarjoavat vahvan perustan, jolla voit edistää paikallisesti positiivisia muutoksia. Lisäksi tukenasi on oma paikallisyhdistyksesi ja sen aktiivit ja muut ehdokkaat, voitava kampanja tehdään yhdessä!

Minulla on pieniä lapsia, en ehdi.

Ymmärrän, että pienten lasten kanssa aika on kortilla. Toisaalta pienten lasten vanhempana sinulla on tärkeää tietoa lapsiperheiden tarpeista kunnassamme. Ehdolla ollessa pääset vaikuttamaan siihen miltä lapsiperheiden tulevaisuus kunnassamme näyttää. Kampanjointi voidaan myös sovittaa omaan aikatauluusi. Voit osallistua juuri sen verran kuin sinulle sopii, ja autamme sinua miettimään ja järjestämään aikataulusi niin, että voit tasapainottaa

perhe-elämän ja kampanjoinnin. Kampanjaa voi olla hauska tehdä myös yhdessä perheen kanssa. On myös erittäin tärkeää, että ehdokkaana on ihmisiä erilaisista elämäntilanteista. Pienten lasten perheissä esimerkiksi varhaiskasvatus ja perusopetus ovat varmasti tärkeitä asioita.

Minulla on paljon töitä, en ehdi.

Monet ehdokkaat ovat työssäkäyviä ja kiireisiä ihmisiä. Kampanjointi on joustavaa, ja voit osallistua siihen omien aikataulujesi mukaan kampanjoimistapoja on monia. Sopsisiko sinulle paremmin kampanjoiminen somessa? Kunnan kampanjapäällikkö auttaa sinua suunnittelemaan kampanjointisi niin, että se ei kuormita liikaa, ja voit käyttää aikasi tehokkaasti. Pitkälle pääset jo sillä, että käyt läpi omat verkostosi ja pyydät heitä levittämään sanomaa. Lisäksi erilaiset taustat työelämästä tuovat lisäarvoa päätöksentekoon, kun asioita nähdään monelta kantilta.

Olen mukana monessa yhdistyksessä, en ehdi.

Mahtava juttu, sittenhän sinulla on jo aiemman yhdistystoiminnan kautta monta äänestäjää ja mahdollisesti he haluavat

lähteä tukiryhmääsi. Voit siis sekä hyödyntää olemassa olevia verkostojasi ja erilaiset näkökulmasi kunnan toimintaan vapaaehtoistyön vinkkelistä ovat arvokas lisä kampanjointiin ja kuntapolitiikkaan.

Pitääkö minun liittyä puolueeseen?

Monessa kunnassa sinun on mahdollista lähteä sitoutumattomana ehdokkaana mukaan SDP:n ehdokaslistalle. Yleensä vaalien jälkeen luottamuspaikan vastaanottaminen edellyttää puolueeseen liittymistä. Kerron mielelläni lisää puolueen jäsenyydestä, toiminnasta ja erilaisista vaikuttamismahdollisuuksista puolueessa. SDP:n jäsenyys on tällä hetkellä jäsenmaksusta vapaata ensimmäisen vuoden (voimassa 2024 ja 2025).

En ole samaa mieltä puolueen kanssa asiasta X.

Minullakin on ollut tilanteita missä en ole samaa mieltä, jonkun yksittäisen asian suhteen. Asioista on kuitenkin aina voinut keskustella. Erityisesti kuntapolitiikassa voi olla itselle tärkeitä asioita, mistä toiset ryhmäläiset eivät välttämättä edes tiedä. Lähtemällä ehdolle, voit vaikuttaa myös meidän mielipiteeseemme.

Olen juuri muuttanut, en tunne täältä ketään.

Uusi ympäristö voi olla etu, sillä tuore näkökulma ja halu tutustua paikallisiin asioihin voivat houkutella äänestäjiä. Ehdokkuus auttaa sinua verkostoitumaan ja tutustumaan alueen ihmisiin ja toimijoihin. Voit tuoda mukanaasi hyviä käytänteitä aiemmalta paikkakunnalta.

Ei minua kuitenkaan kukaan äänestä.

Monet ehdokkaat ovat aluksi epävarmoja, mutta saattavat yllättyä kannatuksestaan. Lisäksi jokainen ääni yhteiseen pottiin tukee sosialidemokraattista päätöksentekoa kunnassamme. Saat yhdistyksemme täyden tuen kampanjointiin, ja yhdessä voimme rakentaa vaikuttavan kampanjan.

En osaa kampanjoida.

On monta tapaa tehdä onnistunut vaalikampanja. Jokaisella ehdokkaalla on mah-

dollisuudet kampanjan suunnitteluun ja toteuttamiseen! Kampanjointi on opittavissa, eikä sinun tarvitse olla ammattilainen aloittaaksesi. Oma yhdistyksemme, piiri ja puolue järjestävät ehdokkaille koulutuksia ja tarjoamme tukea ja neuvoja, jotta voit kehittyä ja onnistua kampanjassasi. Saat käyttösi erilaisia kampanjan työkaluja ja teet kampanjaa yhdessä muiden ehdokkaiden ja tukijoidesi kanssa. Et ole yksin vaan yhdessä hyvässä seurassa!

En ymmärrä politiikasta mitään.

Politiikkaan voi tutustua ja oppia matkan varrella. Yhdistyksemme / kunnallisjärjestömme / piirimme tarjoaa koulutuksia ja resursseja, joiden avulla voit perehtyä politiikan perusteisiin ja kunta- sekä hyvinvointialuepolitiikan erityispiirteisiin. Kuntapolitiikkaa tehdään lähellä, eikä se ole mitään rakettitiedettä vaan tärkeitä arkisia päätöksiä. Juuri sinä kuntalaisena tiedät parhaiten mitä tulisi tehdä. Kokeneemmilta tovereilta voi aina kysyä.

En osaa somea.

Sosiaalinen media on tärkeä osa nykyaikaista kampanjointia, ja sen käyttöön on mahdollista saada koulutusta. Aktiivisuus somessa voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kerrot olevasi ehdolla ja kerrot, mitä asioita pidät tärkeinä. Jo pelkästään se lisää oman lähipiiriisi tietoisuutta ehdokkuudestasi ja tarjoaa sinulle mahdollisuuksia keskusteluun niin somessa kuin tavatessasi tuttuja vaikkapa kauppareisulla tai harrastusten parissa.

En osaa kirjoittaa tekstejä enkä tehdä videoita.

Tekstien kirjoittaminen tai videoiden tekeminen voi tuntua haasteelliselta, mutta koulutusta viestinnän eri osa-alueisiin on saatavilla kaikille ehdokkaille. Voit myös tehdä erinomaisen kampanjan ilman yhdenkään videon tekemistä.

Se on varmaan kamalan kallistakin.

Kampanjointi vaatii jonkin verran resursseja, mutta autamme sinua budjetoinnissa ja varainhankinnassa. Voimme neuvoa sinua

löytämään rahoituslähteitä ja hyödyntämään olemassa olevia resursseja tehokkaasti.

Päätääkö joku minun puolestani vai mitä se ryhmäkuri tarkoittaa?

SDP:ssä ryhmäkuri tarkoittaa yhteisten linjausten noudattamista, mutta jokaisella jäsenellä on mahdollisuus vaikuttaa päätöksiin ja osallistua keskusteluun. Päätöksiä tehdään demokraattisesti ja yhdessä sovitujen periaatteiden mukaisesti.

En minä kuitenkaan valtuustoon pääse.

Vaikka valtuustoon pääseminen ei ole taattua, kampanjointi tarjoaa arvokkaan oppimiskokemuksen ja mahdollisuuden vaikuttaa. Jokainen ääni ja tuki kampanjillesi on askel kohti tulevaisuuden vaikuttamismahdollisuuksia. Lisäksi vaalien jälkeen tarjolla on useita muita luottamustehtäviä, jotka jaetaan vaaleissa ehdolla olleiden kesken.

Miten lautakuntien ja muiden toimielinten jäsenet valitaan?

Alue- ja kuntavaaleissa valitaan suoralla kansanvaalilla aluevaltuustot ja kunnanvaltuustot. Kaikki muut toimielimet, kuten alue- ja kunnanhallitukset sekä lautakunnat, valitaan välillisesti vaalituloksen mukaisten puolueiden voimasuhteiden perusteella. SDP:llä on omat ohjesäännöt hyvinvointialueiden ja kuntien vaikuttamistyöhön vaalien välillä, jotka vahvistetaan alueellisesti ja paikallisesti. Ohjesäännöt koskettavat kaikkia toimielimiä. Vaalituloksen ja puolueiden välisen luottamuspaikkajaon vahvistuttua, neuvotellaan puolueen sisällä luottamuspaikkojen täyttämistä. Yleensä valinnoissa eri tehtäviin otetaan huomioon ainakin: vaaleissa saatu äänimäärä; ammatillinen, koulutuksellinen tai poliittinen osaaminen ko. toimielimen asioista; osallistuminen puolueen järjestö- ja vaalityöhön ja toimielimen puolueyhmän kokonaisuus. Lopulta luottamushenkilövalinnoista päätetään hyvinvointialueen osalta piirissä ja kunnan osalta puolueosastossa tai kunnallisjärjestössä sen mukaan kuin ohjesäännöissä on päätetty.

No kyllä tämä vähän kiinnostaa, miten voin päästä mukaan?

Sovitaan tapaaminen ja jutellaan lisää ehdokkuudesta ja kampanjoinnista sekä täytetään ehdokassuostumuslomake.

Onko tämä tällä selvä vai kuka tästä päättää?

Ehdokkuuden hyväksyminen ja lopulliset päätökset tekee puolueen paikallisosasto xx / kunnallisjärjestö xxx päivänä / päivinä.

Mitä seuraavaksi?

Menestyneen kampanjan suunnittelussa on syytä ottaa huomioon oma ehdokasprofiili, budjetti ja muut resurssit sekä kampanjointisuunnitelma. Kampanjaa on syytä alkaa suunnitella hyvissä ajoin – eli heti kun ehdokkuus on tiedossa.

7.EHDOKKAAN TAI EHDOKKUUTTA VIELÄ POHTIVAN TUKEMINEN

Alla on vinkkejä asioita, joita voit sanoa potentiaaliselle ehdokkaalle, kun hän jää vielä miettimään ehdokkuutta tai päättää lähteä muuttamaan arjen asioita sosialidemokraattien listalta.

Muista ainakin nämä asiat, kun ehdokas sanoo ”mietin vielä”:

- Kysy, milloin voit palata asiaan ja muista palata asiaan. ”Sopisiko sinulle, että soitan vielä ensi tiistaina uudelleen asiasta?”
- Kysy, onko jotain tiettyä asiaa, mitä hän vielä pohtii tai haluaisiko hän esim. keskustella jonkun muun toimijan kanssa ehdokkuudesta tai vaalien jälkeisestä vaikuttamis-työstä. ”Voinko jotenkin auttaa pohdintaasi? Auttaisiko, jos voisit esimerkiksi keskustella valtuuston puheenjohtajan kanssa?”
- Jos ehdokkuutta pohtiva ei ole vielä jäsen, pyydä häntä jäseneksi ja kerro mitä se tarkoittaa.
- Mikäli pohdinnan jälkeen hän ei lähde tällä kertaa ehdolle, pyydä mukaan vaalityöhön ja kerro konkreettisesti, miten siihen pääsee mukaan. ”Vaikka ehdokkuuspohdin- nat jatkuvatkin seuraaviin vaaleihin saakka, olisitko kiinnostunut tulla tutustumaan meihin ensi kuukausimarkkinoilla?”

Muista ainakin nämä asiat, kun mahdollinen ehdokas lähtee ehdolle vaaleihin:

- Onnittele ja kiitä hyvästä päätöksestä.
- Kerro miten ehdokaslomake täytetään, minne se pitää palauttaa ja mitä se tarkoittaa. Käykää yhdessä läpi erityisesti ehdokassitoumuksen alalaidan vakuutukset ja sitoumuk- set.
- Kerro miten ja milloin yhteinen vaalityön suunnittelu ja valmistelu alkaa. Esimerkiksi se, miten ehdokkaan valokuvaus on järjestetty.
- Ohjeista, mistä saa tietoa oman kunnan sosialidemokraattien vaalityöstä, kuten ehdo- kastapaamisista, vaalitapahtumista ja muista menoista.
- Kerro, keneltä voi kysyä neuvoja ja apua vaalityössä.
- Kerro, jos ehdokkaalta odotetaan tiettyjä toimia kampanjoinnin aikana. Muista mainita mahdollisesta ehdokasmaksusta.
- Jos henkilö on uusi jäsen, kerro lyhyesti puolueorganisaatiosta ja sen toiminnasta.
- Jos ehdokas ei ole vielä jäsen, pyydä häntä jäseneksi.
- Kerro miten ehdokas voi aloittaa kokoamaan oman kampanjatiiminsä ja tekemään omaa kampanjointisuunnitelmaa.

8. YHDESSÄ KAMPANJOIMINEN ALKAA EHDOKKUUDESTA

Ehdokkuutta pohtivia sekä juuri ehdokkaaksi lupautuneita kiinnostaa usein yhdessä tekeminen ja yhteinen kampanjointi. Monelle ehdokkuuttaan pohtivalle tieto yhteisestä vaalityöstä ja mahdollisuudesta saada apua sekä tukea voi olla uutta ja pohdintaa helpottavaa tietoa. Siksi asiasta kannattaa kertoa sopivalla tavalla jo ehdokashankintaa tehdessään – ei liian yksityiskohtaisesti, mutta sopivalla tavalla ehdokkuutta harkitsevalle.

Alla on lista asioita, joita on hyvä miettiä yhteisen kampanjoinnin toteuttamiseksi. Kampanjoinnissa ja sen suunnittelussa kannattaa hyödyntää puolueen tutkimustiedon ja taustamateriaalin lisäksi ehdokkaiden erilaisia vahvuuksia, taustoja ja omia sidosryhmiä.

Vaalityö imaisee ehdokkaat, vaalityön tekijät ja äänestäjät mukaansa, kun se on hauskaa, yhteistä tekemistä ja avointa kaikille. Rohkeat ja innovatiiviset ideat eivät välttämättä lähde heti raketin lailla nousuun, mutta tuottavat usein uudenlaisia ideoita tai tavoittavat uusia äänestäjiä. Vaalityön suunnitteluun ja siitä tiedottamiseen kannattaa käyttää aikaa.

Muista ainakin nämä asiat:

- Kerro ehdokkaalle, mistä löytää tietoa vaalien tapahtumista ja koulutuksista esim. vaalikalenteri ja miten näihin tapahtumiin ilmoittaudutaan.
- Kerro, miten puolueosasto, kunnallisjärjestö ja piiri tukevat vaalityötä. Millaisia tilaisuuksia järjestetään ja millaista muuta tukea on saatavilla? Kerro mahdollisesta ehdokasmaksusta ja sen merkityksestä sekä sisällöstä.
- Kerro, mistä löytää puolueen ehdokkaalle tarkoitettuja valtakunnallisia materiaaleja. Vinkkaa sivusta: <https://www.sdp.fi/sdpn-toimijoille/ehdokkaalle/>
- Luo ehdokkaille mahdollisuus olla mukana tekemässä kunnan omaa vaaliohjelmaa ja avatkaa sen sisällöt ehdokkaille.
- Järjestäkää ehdokkaille mahdollisuuksia tutustua toisiin ehdokkaisiin ja vaalityössä mukana oleviin.

9. EHDOKASASETELUA KOSKEVAT OHJEET JA SÄÄNNÖT

Ehdokashankinnassa on kyse ennen kaikkea uskalluksesta kysyä ihmisiä mukaan muuttamaan maailmaa. Puolueessa tapahtuvaa ehdokasasettelua ohjaavat myös eri järjestötasojen säännöt, puoluevaltuuston hyväksymä ohjesääntö sekä puoluehallituksen asiasta mahdollisesti antamat ohjeet.

Puolueosastoilla ja vähintään kymmenestä puolueen jäsenestä koostuvilla valitsijayhdistyksillä on sääntöihin perustuva oikeus esittää henkilöitä ehdokkaiksi. Mikäli henkilöjä esitetään ehdolle määräaikaan mennessä enemmän kuin ehdokkaita voidaan asettaa, tulee asiasta järjestää jäsenvaali. Perinteisesti jäsenvaaleja on käyty muutamissa kunnissa kunta-vaaliehdokkaiden asettamiseksi. Tehdyt esitykset tai käydyn vaalin tulos vahvistetaan siinä toimielimessä, joka vastaa ehdokkaiden asettamisesta.

Sääntöjen ja päätöksenteon mukaisesti ehdokasasettelusta vastaa:

- **kuntavaaleissa** puolueosaston yleinen kokous. Mikäli kunnassa on useita puolueosastoja, ehdokasasettelusta vastaa kunnallisjärjestön edustajiston kokous. Yleinen kokous tai edustajisto voi myös delegoida ehdokkaiden asettamisen osittain tai kokonaan puolueosaston johtokunnalle tai kunnallisjärjestön hallitukselle.
- **aluevaaleissa** piirikokous. Piirikokous voi myös delegoida ehdokkaiden asettamisen osittain tai kokonaan piirihallitukselle.

Ehdokasasettelusta vastaava järjestötaso valitsee myös vaaliasiamiehen, joka vastaa ehdokaslistan jättämisestä kunnan keskusvaalilautakunnalle tai aluevaalilautakunnalle puolueen sääntöjen ja päätösten sekä lain ja viranomaisten ohjeiden mukaisesti.

HUOM!

Puoluevaltuusto on kokouksessaan 18.11.2023 vahvistanut kunta- ja aluevaaleja koskevan ohjesäännön. Ohjesääntö on luettavissa sähköisesti puolueen kotisivuilla: www.sdp.fi/sdpn-toimijoille/ehdokkaalle/ehdokkaaksi-vuoden-2025-kunta-ja-aluevaaleihin/

tai lue QR-koodi puhelimesi kameralla

